

سندیکای شرکت های تولیدکننده برق
دفتر پژوهش

تولید برق

و مشکلاتی که با خود به سال جدید منتقل خواهد کرد

صنعت برق سال‌های دشواری را پشت سر می‌گذارد. نگرانی‌های تامین برق در فصول گرم و سرد، آرامش پایدار را از این صنعت گرفته است. یکی از دلایلی که مسائل این صنعت از سالی به سال دیگر منتقل شده و در طول زمان تشدید می‌شود، نگاه کوتاه مدت به اداره آن است. از جمله مصادیق این نوع نگرش، جایگزین کردن سیاست‌های مدیریت مصرف به جای حل مشکل خروج سرمایه از تولید برق است. باید توجه داشت سرمایه‌گذاری در بهینه‌سازی مصرف انرژی و کاهش رشد پیک تقاضای برق از طریق جایگزین کردن تجهیزات پر بازده به جای تجهیزات فرسوده سیاستی صحیح و به جا است، اما قطع برق و سهمیه بندی برق صنایع در تابستان ناشی از ناتوانی وزارت نیرو در تامین برق، آسیب‌های جبران ناپذیر به تولید و اقتصاد ملی وارد می‌کند. جلوگیری از ادامه این روند، نیازمند توجه به سرمایه‌گذاری در احداث نیروگاه‌های جدید و توسعه نیروگاه‌های موجود است که متأسفانه با وجود آن‌که از ابتدای برنامه ششم توسعه قرارداد جدیدی برای ساخت نیروگاه در بخش حرارتی منعقد نشده اما اقدامی برای حل مشکلاتی که منجر به بی‌رغبتی سرمایه‌گذاران برای ورود به این حوزه شده، صورت نگرفته است. بنابراین یکی از مشکلاتی که به صورت حل نشده به سال آینده انتقال می‌یابد، کمبود سرمایه‌گذاری در تولید برق است.

بحث دیگری که در سال‌های گذشته بارها در دستور کار قرار گرفته و خارج شده است، اصلاح نظام حکمرانی صنعت برق است. عدم تاسیس رگولاتور مستقل برای این صنعت، نه تنها یکی از موارد عدم تمکین وزارت نیرو به اجرای قانون (ماده ۵۹ قانون اصلاح قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی) است، از جمله دلایل بروز مشکلات متعدد میان نیروگاه‌های غیر دولتی و بدنه حاکمیتی وزارت نیرو نیز هست. از جمله مصادیق برای این نوع از مشکلات، عدم تعیین ضوابط مالی برای سقف قیمت پیشنهادی انرژی و نرخ آمادگی است. سندیکای شرکت‌های تولیدکننده برق به عنوان تشکل نیروگاه‌های حرارتی غیر دولتی که سهم ۶۰ درصدی از تامین برق کشور دارند، به استناد بند (ت) ماده ۴۸ قانون برنامه ششم توسعه هر ساله از هیات تنظیم بازار برق درخواست اعلام این ضوابط را در ابتدای سال و پیش از شروع پیک مصرف برق دارد اما در عمل آنچه در این هیات تصویب می‌شود، نرخ جدید سقف قیمت انرژی برای همان سال است که در سال گذشته در شهریور و بعد از عبور از پیک مصرف ابلاغ گردید. ضمن آن‌که افزایش این نرخ نیز عملاً با افزایش بهای سوخت بی‌اثر شد. تاسیس نهاد مستقل تنظیم‌گر بخش برق از دیگر مواردی است که به سال ۱۴۰۲ انتقال می‌یابد در حالی که برای تعیین تکلیف آن اقدام مؤثری صورت نگرفته است.

مورد دیگری که متأسفانه پرونده بررسی آن از سال ۱۳۹۲ تاکنون بر روی میز مشکلات تولید برق کشور باز است، بلااستفاده ماندن ظرفیت‌های قانونی برای تبدیل نیروگاه‌های گازی به سیکل ترکیبی است. حل مشکلات قراردادهای بیع متقابل و نیز از میان برداشتن موانع استفاده از ظرفیت‌های ماده (۱۲) قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر و ارتقای نظام مالی برای

احداث بخش بخار نیروگاه‌ها، می‌توانست تاثیر به‌سزایی بر توسعه ظرفیت شبکه، افزایش راندمان و افزایش تولید برق بدون مصرف سوخت جدید داشته باشد. فرصتهایی که در سال‌های گذشته از دست رفته است و امیدواریم در سال ۱۴۰۲ برای استفاده از آنها اقداماتی موثر صورت گیرد.

حل نشدن مشکل نیروگاه‌هایی که با استفاده از تسهیلات صندوق توسعه ملی اقدام به احداث کردند و در بازپرداخت به نرخ روز ارز به مشکل برخوردند و عدم اجرای قوانین صنعت برق در موارد متعدد از دیگر مواردی هستند که صنعت برق با خود به سال بعد منتقل می‌کند.

در حالی که وضعیت فعلی صنعت برق ضرورت انجام اصلاحات را بر کسی پوشیده نگذاشته است اما متأسفانه انجام اصلاحات حتی جزئی در این صنعت مسیری بسیار دشوار و زمان‌بر را طی می‌کند. به‌گونه‌ای که برخی مسائل با وجود سال‌ها مکاتبه، برگزاری جلسات متعدد کارشناسی، بارها اعلام نظر ذی‌نفعان و ورود سازمان‌های مختلف نظارتی هم‌چنان حل نشده باقی مانده و شیوه اداره صنعت برق به شدت به مسیرهای طی شده خود وابسته است به طوری که بر سر هر گونه اصلاح نهادی، مخالفت‌های بسیار جدی صورت می‌گیرد.

در جمع‌بندی این مطلب باید اشاره کرد که تولید برق برای حل مشکلات خود نیازمند اصلاحاتی جدی و ساختاری با رویکرد حل مسائل در بلندمدت است به‌گونه‌ای که از سوی وزارت نیرو بر وظایف حاکمیتی خود متمرکز شود و از سوی دیگر شرایط برای حضور بخش خصوصی در تولید برق به شکلی رقم بخورد که این بخش انگیزه برای سرمایه‌گذاری و فعالیت داشته باشد به طوری که بدون نیاز به منابع بودجه عمومی، هر ساله ظرفیت‌های شبکه برق به موقع و به میزان کافی توسعه یافته و نگرانی‌های تامین برق کشور از میان برداشته شود.